

EUROOPA KOHTU OTSUS

17. juuni 1981^{*}

Kohtuasjas 113/80,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: Rolf Wagenbauer, keda abistas õigustalituse liige Peter Oliver, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o komisjoni õigusnõunik Mario Cervino, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

hageja,

versus

Iirimaa, esindaja: Chief State Solicitor Louis Dockery, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Iiri suursaatkond, 28 route d'Arlon,

kostja,

mille esemeks on taotlus tunnustada, et jättes kehtima kaubamärke käsitlevad määrused Merchandise Marks (Restriction on Sale of Imported Jewellery) Order 1971, SI No 306, 1971 (Iris Oifigiúil, 26.11.1971) ja Merchandise Marks (Restriction on Importation of Jewellery) Order 1971, SI No 307, 1971 (Iris Oifigiúil, 26.11.1971), mis on vastuolus EMÜ asutamislepingu artikliga 30, on Iirimaa rikkunud oma asutamislepingust tulenevaid kohustusi,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: teise koja esimees presidendi ülesannetes P. Pescatore, kodade esimehed A. J. Mackenzie Stuart ja T. Koopmans, kohtunikud A. O'Keefe, G. Bosco, A. Touffait, O. Due, U. Everling ja A. Chloros,

kohtujurist: F. Capotorti,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

---

^{*} Kohtumenetluse keel: inglise.

[...]

Põhjendused

1 Oma hagiavaldusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 28. aprillil 1980, esitas komisjon EMÜ asutamislepingu artikli 169 kohaselt Euroopa Kohtule hagi tunnustamiseks, et Iirimaa on rikkunud oma EMÜ asutamislepingu artiklist 30 tulenevaid kohustusi, kuna nõuab, et määruste Merchandise Marks (Restriction on Sale of Imported Jewellery) Order 1971, SI No 306 (Iris Oifigiúil, 26.11.1971) ja Merchandise Marks (Restriction on Importation of Jewellery) Order 1971, SI No 307 (Iris Oifigiúil, 26.11.1971) kohaldamisalasse kuuluvatel importkaupadel oleks päritolumärke või märke „foreign”.

2 Selgitavate märkuste kohaselt keelatakse esimese määrusega selliste imporditud juveeltoodete müük või müügiks väljapanek, mille kujunduse või tunnuste alusel võib arvata, et tegemist on Iiri suveniiridega, kusjuures sellised tunnused on näiteks iiri tegelaskuju, sündmus või maastikuvaade, iiri hundikoer, ümartorn, ristikuleht jms, ja teisega selliste esemete import, kui need ei ole mõlemal juhul varustatud päritolumaa tähisega või tähisega „foreign”.

3 Kõnealused esemed on loetletud mõlema määruse lisas. Et aga esemed kuuluksid määruste kohaldamisalasse, peavad need olema valmistatud väärismetallist või olema väärismetalliga plakeeritud või olema valmistatud muust kui väärismetallist, kaasa arvatud kinnitamiseks kasutatavad poleeritud või plakeeritud esemed.

4 Komisjon leiab, et kahe määrusega hõlmatud kaupade vaba liikumise piirangutel on koguseliste impordipiirangutega samaväärne toime, mis on keelatud EMÜ asutamislepingu artikliga 30; ta märgib veel, et asutamislepingu artikli 33 lõike 7 sätetel põhineva 22. detsembri 1969. aasta direktiivi 70/50/EMÜ (nende meetmete kaotamise kohta, millel on koguseliste impordipiirangutega samaväärne toime ja mida ei hõlma muud EMÜ asutamislepingu kohaselt vastuvõetud sätted, EÜT L 13, 19.1.1970, lk 29) artikli 2 lõike 3 punkti f kohaselt on meetmetel, millega „alandatakse importtoote väärtust, põhjustades eelkõige sellele omase väärtuse vähenemist või suurendades kulusid”, koguseliste piirangutega samaväärne mõju, mis on vastuolus EMÜ asutamislepingu artikliga 30.

5 Iiri valitsus ei eita, et nimetatud määrused piiravad kaupade vaba liikumist. Ta väidab aga, et vaidlusalused meetmed on õigustatud lähtuvalt tarbijakaitse ning tootjatevaheliste kaubandustehingute aususe huvidest. Selles osas tugineb ta asutamislepingu artiklile 36, milles sätestatakse, et artiklite 30–34 sätted ei välista keeldude või piirangute kohaldamist, mis on õigustatud seoses avaliku korra või tööstus- ja kaubandusomandi kaitsega.

6 Kostja on aga asutamislepingu artikli 36 oma vastuväite õiguslikuks aluseks valinud ekslikult.

7 Kuna Euroopa Kohus märkis oma 25. jaanuari 1977. aasta otsuses kohtuasjas 46/76 *Bauhuis* (1977) EKL 5, et asutamislepingu artikliga 36 „tehakse erand põhireeglist, et kõik liikmesriikidevahelise kaupade vaba liikumise takistused tuleb kaotada, ning seda tuleb tõlgendada kitsalt”, ei saa selles loetletud erandeid laiendada juhtumitele, mida ei ole konkreetselt ette nähtud.

8 Pidades silmas, et artiklis 36 sätestatud erandite hulka ei kuulu tarbijate kaitse ega kaubandustehingute ausus, ei saa kõnealuse artikli kontekstis neile põhjustele tugineda.

9 Kuna aga Iiri valitsuse sõnul on tema tuginemine neile mõistetele „kohtuasja keskne küsimus”, siis tuleb seda argumenti uurida artikli 30 kontekstis ning kaaluda, kas neile mõistetele tuginedes on võimalik väita, et Iiri määrused ei ole koguseliste impordipiirangutega samaväärse toimega meetmed kõnealuse artikli tähenduses, pidades silmas, et Euroopa Kohtu senise kohtupraktika kohaselt tuleb selliste meetmetena vaadelda „kõiki liikmesriikide kaubanduseeskirju, mis võivad otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada ühendusesisest kaubandust” (11. juuli 1974. aasta otsus kohtuasjas 8/74 *Dassonville* (1974) EKL 837).

10 Antud küsimuses on Euroopa Kohus korduvalt kinnitanud (20. veebruari 1979. aasta otsuses kohtuasjas 120/79 *Rewe* (1979) EKL 649, 26. juuni 1980. aasta otsuses kohtuasjas 788/79 *Gilli ja Andres* (1980) EKL 2071, 19. veebruari 1981. aasta otsuses kohtuasjas 130/80 *Kelderman* (1981) EKL 527), et „kõnealuse toote tootmist ja turustamist käsitlevate ühiste eeskirjade puudumisel on liikmesriikide ülesandeks reguleerida kõiki selle tootmise, müügi ja tarbimisega seotud küsimusi oma territooriumil, pidades aga silmas tingimust, et need eeskirjad ei tohi takistada... ühendusesisest kaubandust” ning et „üksnes juhul, kui siseriiklikud eeskirjad, mida kohaldatakse diskrimineerimata nii kodumaistele kui importtoodetele, on põhjendatud eelkõige... kaubandustehingute aususe ja tarbijakaitsega seonduvate möödapääsamatute vajadustega, võivad need kalduda kõrvale artikliga 30 ette nähtud tingimustest”.

11 Käesoleva kohtuasjaga seotud määrused ei ole meetmed, mida kohaldataks vahet tegemata nii kodumaistele kui ka importtoodetele, vaid tegemist on hoopis eeskirjade kogumiga, mida kohaldatakse üksnes importtoodetele, mistõttu need on oma olemuselt diskrimineerivad ja ei saa seetõttu kuuluda eespool viidatud otsuste alla, mis hõlmavad üksnes kodumaiste ja importtoodete turustamist ühetaoliselt reguleerivaid sätteid.

12 Iiri valitsus tunnistab, et vaidlusaluseid meetmeid kohaldatakse üksnes importtoodetele ning need muudavad nende toodete importimise ja müügi keerukamaks, kui kodumaiste toodete müügi. Ta on aga seisukohal, et selline kodumaiste toodete ja importtoodete erinev kohtlemine ei ole diskrimineerimine, kuna vaidlusalustes määrustes loetletud esemed on peamiselt suveniirid; selliste esemete väärtus seisneb sisuliselt asjaolus, et need on toodetud samas kohas, kus neid müüakse, ning need kannavad endas viidet iiri päritolule, mistõttu

tegemist oleks ostja eksitamisega, kui Iirimaa ostetud suveniir oleks toodetud mujal. Nõue, et kõikidel nimetatud kahe määruse alla kuuluvatel imporditud „suveniiridel” oleks päritolumärke, on seepärast põhjendatud ning tegemist ei ole diskrimineerimisega, kuna asjaomased esemed on eripärased tulenevalt nende olemuslikest tunnustest.

13 Komisjon ei nõustu selle põhjendusega. Ta leiab, tuginedes 20. veebruari 1975. aasta otsusele kohtuasjas 12/74 *Komisjon v Saksamaa Liitvabariik* (1975) EKL 191, et ostja ei pea teadma, kas toode on konkreetse päritoluga või mitte, välja arvatud juhul, kui kõnealuse päritoluga kaasneb teatav kvaliteet, toormaterjalid või tootmisprotsess või eriline koht asjaomase piirkonna rahvapärilises või tavades; kuna ükski määrustes loetletud toodetest ei vasta neile tingimustele, ei ole kõnealused meetmed põhjendatud ning on seetõttu „selgelt diskrimineerivad”.

14 Seepärast on vaja kaaluda, kas vaidlusalused meetmed on tõepoolest diskrimineerivad või on tegemist pelgalt näilise diskrimineerimisega.

15 Määrustes nr 306 ja 307 nimetatud suveniirid on üldjuhul väikese kaubandusliku väärtusega iluasjad, millel on kujutatud või kasutatud Iiri koha, eseme, tegelaskuju või ajaloolise sündmusega seonduvat või Iiri sümbolile viitavat motiivi või embleemi ning nende väärtus tuleneb asjaolust, et ostja, kes enamasti on turist, ostab neid kohapealt. Kõnealuste suveniiride omaduseks on seega asjaolu, et need meenutavad külalastatud kohta visuaalselt, mis aga iseenesest ei tähenda, et määrustes määratletud suveniir peaks tingimata olema toodetud riigis, kust see on ostetud.

16 Lisaks, jättes kõrvale vaidlusaluste määruste alla kuuluvate toodetega seotud komisjoni väite selle kohta, et ei piisaks, kui nõuda ka kodumaistelt toodetelt päritolumärget, on oluline märkida, et tarbijate ja ausa kaubanduse huvid oleksid piisavalt kaitstud ka sellega, et kodumaistel tootjatel oleks võimalus astuda vajalikke samme, paigutades näiteks soovi korral oma tootele või pakendile oma päritolumärgise.

17 Seega on määruste nr 306 ja 307 sätted kahtlemata diskrimineerivad, kuna need võimaldavad teistest liikmesriikidest imporditud suveniiride pääsu kodumaisele turule üksnes juhul, kui neil on päritolumärke, samas kui kodumaistelt toodetelt sellist märget ei nõuta.

18 Sellest järeldub, et Iiri eeskirjad, millega nõutakse, et kõikidel määruste nr 306 ja 307 alla kuuluvatel teistest liikmesriikidest imporditud suveniiridel ja juveeltoodetel peab olema päritolumärke või märged „foreign”, on samaväärse toimega meede EMÜ asutamislepingu artikli 30 tähenduses. Seega on Iirimaa rikkunud kõnealusest artiklist tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

19 Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud

Kuna kostja on käesoleva kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1. Tunnustada, et Iirimaa on rikkunud oma EMÜ asutamislepingu artiklist 30 tulenevaid kohustusi, nõudes, et määruste Merchandise Marks (Restriction on Sale of Imported Jewellery) Order 1971 ja Merchandise Marks (Restriction on Importation of Jewellery) Order 1971 kohaldamisalasse kuuluvatel importkaupadel oleks päritolumärke või märke „foreign”.

2. Mõista kostjalt välja kohtukulud.

Pescatore   Mackenzie Stuart   Koopmans   O’Keeffe   Bosco

Touffait   Due   Everling   Chloros

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 17. juunil 1981 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Teise koja esimees
presidendi ülesannetes

A. Van Houtte

J. Mertens de Wilmars